

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 13. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska peti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 197.

V Ljubljani v ponedeljek, 31. avgusta 1885.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Z septembrom 1885 prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10.—
„ pol leta	5.—
„ četrt leta	2.50
„ en mesec	—85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6.—
„ pol leta	3.—
„ četrt leta	1.50
„ mesec	—50

za donajanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Slovenski jezik in naše gimnazije.

III.

Trojni pogoj nam bode stavila vrhovna učna uprava, predno nam dovoli ustanovitev državne višje gimnazije s slovenskim učnim jezikom, in staviti ga bode morala, naj nam bode še tako naklonjena v narodnem oziru. Zahtevala bode zadostno število dijakov, primerno kvalifikovano učiteljsko osebje in dobra učna sredstva, to je, v prvi vrsti potrebne slovenske šolske knjige, katere zadostujejo novodobnim pedagogičnim terjatvam in učnemu načrtu.

Prvi pogoj nam pač nobenih težav ne bode delal. Daleč za nami je ona doba, ko so proroške

Kasandre s protivnega taborja se grozile, da bodo prazno stale slovenske razrednice. Praktične skušnje na ljubljanski gimnaziji dokazale so, da mladina naša kar sili v slovenske razrede. Marsikateri gimnazijski vodja kompletne gimnazije bi se uprav pobahal s tako impozantnim številom učencev za osem razredov, kakor ga brojijo nižji slovenski razredi na ljubljanskem zavodu. Stariši so hitro spoznali veliko vrednost sedanje jezikovne uredbe in nobenega povoda ni, misliti na kak prevrat v javnem mnenju.

Tudi glede primernih učnih sil nikakor nismo v zadregi. Baš nasprotno, veliko preveč imamo izobraženega nadarjenega proforskega naraščaja, kateri stalnih služeb nima in se bori za vsakdanji kruh. Položaj vrlih mladih mož, kateri so po polnem ustregli strogim zakonitim terjatvam ter se sedaj po svetu potikajo kot domači odgojitelji ali zaman trkajo pri deželnem šolskem svetu in raznih ravnateljstvih, proseč za labilna suplentovska mesta, je v istini milovanja vreden. Vsaj nekaterim bi se direktno ali indirektno pomagalo, če se ustanovi poleg kompletne nemške še jedna kompletna višja gimnazija s slovenskim učnim jezikom. V tem oziru tedaj ne bode nobene zapreke, marveč z mirno vestjo lahko trdimo, da je preje preveč dobrih slovenskih profesorjev nego premalo.

Vse drugo lice se nam pa kaže, ako v poštov jemljemo šolske knjige za višje razrede, katere so na razpolaganje našemu narodu. Kvarne so vse iluzije, nič ne koristi, slepiti samega sebe in ponášati se z nekim dozdevnim bogastvom. Gola žalostna istina je, da do sedaj nobene knjige nimamo, ki bi primerna bila za rabo na višji gimnaziji. Da nam ministertvo danes dovoli upeljavo slo-

venščine kot učnega jezika v petem razredu, koncesija ostala bi iluzorična, ker dotičnih učnih sredstev nimamo.

In niti s to mislijo se ne moremo tolažiti, da se bode tekom kratkih mesecev popravilo, kar je dosedaj bilo zamujenega. Kužiževni aparat, na kojega se naslanja pouk v višjih razredih, ne dá se preskrbovati od danes do jutri. Pač se je veliko, izredno veliko storilo v zadnjem času, in zlasti domoljubni profesorji ljubljanskih zavodov dosegli so s svojo neumorno marljivostjo, da smo kar čez noč prejeli šolsko literaturo za nižjo gimnazijo, ali požrtvovalno njih delo jih je deloma že utrudilo, potem pa se množe težave dotičnemu pisatelju v isti meri, čem zrelejšim krogom učeče se mladine je namenjen sad njegovih naporov. Z jedno besedo, pisatelj potrebuje veliko več strokovnjaškega znanja, da spiše šolsko knjigo za višjo gimnazijo, nego ga je potreboval pri sestavljanju dela, kateremu je bil namen nižji razred.

In kaj porečemo o slovarjih, brez katerih se višja gimnazija niti misliti ne dá?! Komaj je dijak vstopil v peti razred, uže mu treba treh slovarjev, namreč latinsko-slovenskega, slovensko-latinskega in grško-slovenskega. Da teh ni, absolutno nemogoče mu bode, vspešno se baviti s klasičnimi jeziki. Toda tak slovar sestavljati ni malenkost. Dotičnik, kateri se loti takega dela, mora z uprav mravlinčjo pridnostjo združiti natančno znanje treh jezikov, latinskega namreč, oziroma grškega, slovenskega in nemškega. Tudi v tem ugodnem slučaju, če se vse omenjene in precej redke lastnosti zjedini v njegovi osebi, imel bode trdega dela na leta in leta, in tega naj opravi tako rekoč mimo gredé, obremenjen z obilnimi šolskimi posli in nadlogami!! In če je pisatelj srečno dovršil svojo velikansko nalogo, kje

Listek.

Kako se postane astronom.

V članku, posvečenem jednemu največjih astronomov Nemčije, Besselu, ki je živel od leta 1784 do 1846 in je bil ravnatelj zvezdarni v Königsbergu pripoveduje v Parizu izhajajoč znanstveni list „Revue scientifique“, kako so nekatere osebe postale zvezdogledi.

Besselu je njegov oče namenil, da bode trgovec. S prva služil je kot trgovsk pomočnik pri veliki firmi, kasneje hotel je prestopiti k pomorski trgovini. Ne imajoč novcev skušal je vstopiti v službo pri veliki trgovski hiši, ki je pripravljala in oskrbljevala ladije in je bila v zvezi s Kitajsko in Indijo. Priučil se je tu angleščine in francoščine, da se mornarji pri svojih vožnjah ravnajo po teku zvezd, pričel si je polagoma privajati njihov nauk. Napravil je sam sekstant, določil ležo Bremena, mesta kjer je služboval, in polagoma pričel je učiti se astronomije.

Astronoma naredi prilika, naključje, malokedaj odločna volja. Mnogim dozdeva se smešno pečati se in tratiti čas s tem, koliko je zvezd na nebu, kako se premičejo, katero pot imajo na neizmernem oboku in koliko so oddaljene od zemlje. Navaden človek ima zvezdogleda za čudnega, skoro prismojenega; no pametni in olikani ljudje časte zvezdarstvo kot umetnost, ki pa končno vender ne obogati in k večjemu toliko, da se za silo zvezdogled preživi.

No pa tudi ni najostavnejšega, nego postati zvezdogled. Kako? Postati je treba poprej čisto kaj drugega: urar, pisar, svečenik, carinar, tesar, knjigotržec, zdravnik, pastir, trgovec, glasbar itd. Nekega lepega dne stvar pride sama po sebi, odločilen je najneznatnejši slučaj; tu ne pomagajo potem nič ni tožbe roditeljev ni očitanja prijateljev, ki te smatrajo norcem, naravnost mahaš jo proti zvezdarni, kjer postaneš v kratkem ravnatelj. Tako godilo se je marsikomu veljaku zvezdogledu in zakaj bi se tebi ne, če ti meter ali prepisovanje ne ugaja več; pogum velja, nekaj truda — in potem neizmerna slava.

Evo ti izgledov:

Hansen bil je prvotno urar. Nekega dne pokličejo ga k učenjaku, da mu popravi uro na stojalu. Primoran je bil čakati nekaj časa v knjižnici. Do tja, ko je imel priti učenjak, vzame v roke knjigo, da si prežene dolgčas. Knjiga bila je slučajno geometrija. Učenjak dobi ga vglobljenega v knjigo; posodi mu jo. Hlastno pade čez njo. Posodi mu še družih knjig, katere prebira hlastno kakor mlada deklica prepovedane romane. Dve leti potem postal je Hansen ravnatelj zvezdarne v Goti, kjer je zvršil slavno delo o kroženju meseca.

Maedler je bil do 45. leta pisar. Mahoma pride mu na um, da mora postati astronom. Posreči se mu priti na privatno zvezdarno Beera. Tu napravi karto meseca. Skoro potem imenuje ga ruska vlada ravnateljem zvezdarne v Dorpatu, kjer je ostal do smrti.

Bruhns, ravnatelj zvezdarne v Lipsiji, ki je nedavno umrl, bil je ključar. Veliki Humboldt našel ga je po naključji, in po njegovem posredovanji prišel je na zvezdarno.

bode našel založnika, da ga vsaj deloma materialno odškoduje za njegov trud ter duševnemu detetu na svet pomaga, v očigled gotove in izdatne gmotne izgube, katera ga čaka!!!

Avtonomisti se zovemo, neprestano naglašamo načela samouprave, ali navzlic teoretični navdušenosti za uzore samouprave sklicujemo se vender *in praxi* zelo pogostoma na državno podporo ter se naslanjamo na državne berglje. Tako prizadevanje je zamán pri tem vprašanji. Naj nihče izmed nas ne pričakuje, da nam bode vlada pomagala iz te zadrege. Ona nima v ta namen niti potrebnih sil, niti etične dolžnosti. Da se z nami drugače ravna, nego se je ravnalo z drugimi naprednejšimi narodnostmi, tega terjati ne moremo; sicer se nam bode odgovarjalo: Saj ste zahtevali jednako pravnost, sedaj vidite, da niste godni za njo! Dovelj, če ministerstvo jednemu ali drugemu pisatelju *ad hoc* podeli primeren dopust in k večjemu, če posebno zaslužne spodbudi s personalnimi dokladami — več tudi od najbolj prijazne vlade terjati ne moremo! Tak je dejanski položaj, kojega smo naslikali brez črnogledga pesimizma, in domoljubni čitatelj sodil bode bržkone z nami vred, da ni preveč ugoden uresničenju naše iskrene želje, ustanovi višje slovenske gimnazije!

Toda narodna eneržija, ona lastnost, kateri se v političnem življenji klanjajo vse njene tovaršice, premagala bode vse težave in zapreke, ako le hočemo. Seveda rok križem držati ne smemo. Če pri volilnih shodih in v parlamentnih sejah v jedno mer dokazujemo neizogibno potrebnost jednakihi zavodov, če to potrebnost poudarjamo v jedrnatih resolucijah, se vender naposled praktični izvršitvi nismo približali niti za stopinjico ne. In če se pred svetom po konci postavljamo ter po znanem vzgledu bahato na prsi trkamo, češ, „vse knjige imamo za višje šolstvo, le — logika še ni tiskana“, potem se s takimi neistinitimi in nepremišljenimi izreki le smešimo pred svetom, kateremu našega dejanskega siromaštva itak zakrivati vender ne moremo. Proč tedaj z enakimi nevrednimi glumami, in na delo! Slovenski profesorji, med kojimi se nahaja tolika množica izbornih rodoljubnih mož, posvetujejo se naj med seboj morda v kakj enketi o razdelitvi gradiva, ter o načinu, kako ga dovršiti; ko se je to zgodilo, potem — pero v roke! Od deželnega zbora pa pričakujemo, da bode z radodarnimi rokami podpiral tako patrijotično podjetje. Saj stroški, posvečeni narodni prosveti, niso izgubljeni, marveč produktivni so v najlepšem pomenu besede!

Leverrier, umrli ravnatelj zvezdarne v Parizu, ki se je največ med vsemi bavil s preračunjevanjem o premikanji planetov, odločil se je, da postane inženir; potem bil je nastanjen kot uradnik pri tabačni upravi, kar naenkrat se zmislil, da je njegov pravi poklic zvezdarstvo. On nam je znašel zvezdo premičnico: Neptuna.

Olbers bil je zdravnik v Bremenu. Končavši svoje pohode pri bolnikih, bavil se je za zabavo pozno v noč z astronomijo. Postal je vrlo imeniten astronom — kot zdravnik je bil neznaten.

Th. Oppolzer, kojemu je veda za njegova dela dolžna mnogo zahvalnosti, odločil se je kakor njegov oče za zdravništvo in postal je v istini doktor zdravilstva. Koj po njegovem prvem pohodu pri bolnikih ga nagloma prime, da mora postati astronom, kateri védi se je tudi po polnem posvetil in obesil bolniške recepte na kol.

Slavni Kopernik bil je duhovnik, kanonik v Frauenburgu; veliki Kepler bil je dober glasbar in je imel namen postati protestantovsk pastor. Po naključji prišel je jedenkrat nekam, kjer se je

Sadjarska in vinarska šola na Slapu.

(Izv. dop.)

Na Slapu v avgustu.

Ker je pouk v raznih strokah kmetijstva, posebno v sadje- in vinoreji, na sedanjem učiteljski ljubljanskem preveč teoretičen in skromen, da sedanjim obstoječim razmeram na ljudskih šolah na deželi ne ugaaja; da posebno mlajši ljudski učitelji malo znanosti in veselja do te stroke pridobé, zato je uže pred nekajimi leti visoki deželni zbor sklenil na vino- in sadjerejski šoli na Slapu poseben tečaj za to odpreti.

Ker se je vsako leto samo 400 gld. v dosego tega namena volilo, zato se je zamoglo vsakokrat samo 14 ljudskih učiteljev na ta tri tedne trajajoči kurz odposlati. Vsak izobraženec se gotovo bolj ali manj za pouk v tem zavodu interesira in upam, da ustrežem občni želji, ako nekoliko tukajšnji pouk opišem in stanje tega zavoda, kolikor sem ga zamogel v teku 14 dneh opazovati, označim.

Letos nas je na sadje- in vinorejski nadaljevalni kurz za ljudske učitelje 13 slušateljev (eden je bolehen) namesto 14 došlo. Ves čas je tu od 5. ure zjutraj do mraka zvečer tako uredjen, da menjava teoretičen pouk z praktičnim in ta s počitkom. Tako moramo ob 5. uri zjutraj ystati, da imamo praktične vaje v drevesnici — se ve da, če vreme pripušča — in trajajo do 7. ure; od 7. ure do $\frac{1}{2}$ 8. ure zajutrek in prosto. Od $\frac{1}{2}$ 8. do 12. ure predavanje teoretično, po dve uri menjajoče od g. vodja R. Dolence in gosp. adjunkta V. Rohrmanna. Pol ure je v počitek odmerjen. Od 12. do 3. ure popoldne počitek. Od 3. do 5. ure zopet teoretično predavanje. Od 5. ure do mraka zopetno nekoliko počitka ali pa praktične vaje.

Teoretična predavanja kakor praktične vaje so tako uredjene, da eni drugi v roko segati in se opirati. Kar se samega pouka tiče, je ta tako temeljito, poučljivo, v lahko razumni besedi podan, v lepi, čisti materinščini govorjen, po akademičnem slogu ustvarjen, da ga je ne samo prijetno poslušati, ampak da tudi do dna srca sega. Ako bi kateri nas slušateljev se niti hotel zanj zanimavati, je on tako ustvarjen, da se mora zanj interesirati. Oba gospoda se z očitvidno ljubeznijo, navdušenostjo in s strokovnjaško vëdo potrudita, ga kolikor mogoče prijetno, razumljivo in v pravi obliki podati. No, ako pa sedaj omenim velikanske, izredno vzgledno urejene drevesnice, ki je kinč in ponos g. vodje, v koji drevesnici se vsako leto na stotine in stotine najfinejše in prikladnejše izgojenih dreves izgojeva, tedaj menim, da mora vsak slušatelj vnet biti.

Toda, ne sama drevesnica hoče ideal tega zavoda ostati, kje so še le vinogradi? Oni vinogradi, v katerih rastejo trte, ki dajejo buteljska vina, kakor cesarsko vino, o kojem se je naš presvitli

ravno predavalo o astronomiji, in to je odločilo njegovo bodočo pot.

Mahanje lampe v stolni cerkvi v Pizi privelo je mladega medicenca Galilei-a do tega, da se je jel učiti matematiko in astronomijo.

Veliki Herschel služil si je prvotno svoj kruh pri godbi nekega hanoveranskega polka, kjer je piskal na piščal. Do njegovega 40. leta mu nikoli ni palo na um, da bi se pečal z astronomijo. Naenkrat si zmislil, da mora imeti teleskop; pa ker ni imel novcev, da bi si ga kupil, naredi si ga sam. Znašel je zvezdo premično: Uranus. Kasneje imenovan doktor Oksfordski, prestopi v službo angleške vlade, s pomočjo katere se mu je posrečilo napraviti orjaški teleskop, s katerim je astronomični védi z mnogimi iznajdbami neizmerno koristil.

Jeden najslavnejših astronomov vseh časov Gauss šel je sicer ravno pot, a vzrok temu bil je vender le vojvoda Brunsviški, kojega pozornost je na-se obrnil. Verjetno je, da bi bil sicer postal zidar, Kopač vodnjakov, ali bi imel posel pri po-

cesar sam izrazil: „Gospodje! tega vina vam priporočam, to je izvrstno.“ In razen tega pa napravljajo tu vina, ki so ponos vse naše Kranjske. Tako na pr. prodalo se je letos več vina v Stockholm, hektoliter po 50 gld. na mestu.

Več nego gotovo je tedaj, da se v takem tečaju, kakor je tu, kjer si g. vodja in g. adjunkt potrudita vse mogoče, da bi naše znanje v sadje- in vinoreji na pravi način prav pomnožila, bomo gotovo prav obilo koristnega naučili, zato pa se vis. deželnemu odboru zahvaljujemo, da nas je sem poslal. ob enem pa izrečemo ponižno prošnjo, da bi visokooni zato skrbel, da bi se i mnogo družih vaših kolegov še tu v kmetijstvu poučevalo v prihodnjih letih ter se na tak način napravila mreža po vsej deželi v sadje- in vinoreji temeljito teoretično in praktično prav ustvarjenih ljudskih vrtov, ki naj bi drugim v zalogo in dober vzgled postajali. Na tak način povzdignila bi se narodna blaginja!

Naši zanemarjeni dolenjski strani pa bi iz dna srca želeli, da bi ona kmalu tako sadje- in vinorejsko šolo, kakor ta tu pod njenim izbornim vodstvom blaginjo vipavske doline pomnožuje, da iz svinca zlato postaja, tako bi taka na Dolenjskem iz sedanje bede narodno blagostanje, vso drugačo prihodnost — ustvarila. Bog daj, da bi se ta nada na korist cele Kranjske uresničila! c.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Več francoskih listov prineslo je v slednjem času tudi članke o shodu avstrijskega in ruskega cesarja v Kromerizi. Izražajo se vsi zadovoljno o tem shodu. „Journal des Debats“ pa piše med drugim o vsprejemu v Kromerizi naslednje: „Nj. veličanstvo cesar Fran Josip je v istini izredno popularen vladar. Kadar imajo prebivalci katerega dela Njegove države priliko, videti ga, izkazujejo vselej izredno naudušenje. Povsodi se goji za cesarja jednaka ljubezen.“

Desnica ostane v bodočem državnem zboru v isti sestavi nespremenjena, kakor je bila v minoli parlamentni dobi, da poroča dobro poučen dopisnik iz Tirolske v monakovsk list. Lienbacherjevo hrepenenje po ustanovitvi novega katoliškega kluba našlo ni privržencev. Lichtensteinovemu klubu pristopi Zallinger, drugi tirolski poslanci pa ostanejo v Hohenwartovem klubu. Pričakovali smo to sicer uže naprej, ker smo bili prepričani, da so poslanci modri dovelj, da ne bodo krušili desnice ter tako le olajšavali pota levičarjem, sebi gotovo ne v korist.

Solnograška trgovinska zbornica je v zadnji seji sklenila, poslati prošnjo za zgradbo železnice čez Ture planine obema zbornicama državne zbornice in trgovinskemu ministerstvu. Povabila

grebnem zavodu, kajti vsa te tri podjetja imel je njegov oče ob enem. Sigurno je, da bi bil Gauss prej ali slej gotovo postal astronom, kakor je tudi Raphael moral postati slikar, in če bi mu bili odsekali tudi obe roki, kakor pravi Lessing.

Jeden najslavnejših francoskih astronomov Yvon Villarceau bil je izurjen glasbar in dobil je tudi prvo darilo v konservatorji. Kar nagloma počne se učiti matematiko, postane s prva inženir in potem zvezdogled.

Goldschmitt, porojen v Frankobrodu, bil je slikar. V svojem 45. letu pride po naključji k astronomičnim predavanjem Leverrier-a. To ga je napotilo, da je postal astronom.

Po navedenih zgledih je jasno, da gori postavljena trditev ima trdno podlago. Navedeni zgledi niso izjema, temveč treba je opomniti, da so skoro vse osebe, ki so kot astronomi na glasu, bili ubožniki, in so imeli poprej kak drugi posel število onih, ki so se prvotno stalno odločili za astronomično vëdo, je v primeri le neznatno. — c.

je deželna zastopstva na Koroškem, Kranjskem, v Istri in Trstu, da se pridružijo tej izjavi.

Ogerski državni proračun za 1886. leto ne bode se dosta razločeval od prejšnjega leta. Večje številke izdatkov postavljene so le pri naslovih: trgovina, kultura in pravosodje.

Iz Serajeva se brzojavlja nekaterim listom: Bej Kapitanović nabira podpise za veliko adresu do cesarja, v kateri se izraža prošnja, naj bi Avstrija anektirala zasedene provincije. Ta адреса izročila se bode cesarju ob njegovi navzočnosti pri manevrih v Požegi. Iz tega se pač jasno razvida, kako priljubljena je avstrijska vlada v zasedenih deželah, saj pa tudi po očetovski skrbi za tamošnje prebivalce, delež enakomerno milosti in pravice vsem stanovom.

Volitve za srbski cerkveni kongres izvršujejo se zelo ugodno za radikalce; v vsej Hrvatski bilo je poleg 20 radikalcev izvoljenih samo 5 pristavev zmerne stranke. Nu, radikalci pa so tudi pritiskali pri volitvah; o takem pritisku dohajajo posebno poročila iz ogerskih volilnih okrajev. Na nekaterih krajih so zaradi tega vložili pristaši zmerne stranke proteste. — Pri teh volitvah vršili so se po nekaterih krajih smešni in tudi obžalovanja vredni prizori. Nekov duhovnik v Plaški napal je s silo škofa Teofana Živkovića. Ko je škof klical na pomagaje, pritekel je župan; napadalec pa je tega s silo odrinil ter zbežal. To se pač čudne razmere!

Tuje dežele.

V Francoski je volilno gibanje v popolnem razvoju; vse politično življenje obrneno je na volitve. Odlok, s katerim se odredijo volitve, razglasil se bode dne 9. septembra v uradnem listu. Med obema glavnima strankama, med monarhisti in republikanci vlada nesloga. Republikanci manejo si veselja roke zaradi volilne nesloge, katera se je vzbudila med imperijalisti in royalisti, a vender je med njimi še hujša nesloga.

Švicarski anarhisti pričeli so zopet bolj glasno razdirajoče svoje rovanje in ščuvanje. Minoli četrtek po noči razneslo se je po mestu Glarus več pozivov do anarhistov, naj se dvignejo proti zdajnjemu redu. Ti oklici doposlali so se najbrže iz Amerike, kar se sklepa iz tega, ker so tiskani z istimi črkami, kakor Mostova „Freiheit“. Policija pridno zasleduje anarhiste, a do zdaj dosegla je še malo uspehov.

Poročila, da je Angleška sklenila zvezo s Kitajsko proti Rusiji, vsprejela so se v Rusiji zelo hladnokrvno, napravila niso najmanjšega utisa, kajti taka zveza ne bila bi tako nevarna, kakor bi se komu zdelo. V slučaju, da bi se res unela na afganski meji vojska z Angležko, imela bi Rusija v vzhodnji Sibiriji še vedno dovolj čet, da odbijejo kitajske napade. Če bi Angleška namepravala s tem razdeliti ruske vojne čete, kajti pri morana bode jeden del svojih boljših častnikov,

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richenbourg; po E. Vacanovi predolavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

„In zakaj mi niste niti besedice o vsem tem pisali?“ povpraša Rouvenat. „Veste, da nisem nikdar povlekel svojega plačila in torej imam lepe novice prihranjene.“

„O, uverjena sem, da bi mi bili pomagali — in tudi moj oče ne bi mi bil ničesar odrekel. Pa tega nisem hotela.“

„Sicer imate pravico, zahtevati premoženje svoje matere za-se.“

„Ne, Pierre, ničesar ne zahtevam in ne prisvajam si nobene pravice. Čim revniša sem postajala, tim ponosniša. Bog je nad nami vsemi: kar je postalo iz mene, to je bila njegova volja! Kaj bode še iz mene, to ve on. Prekletstvo mojega očeta me močno obtežuje. In zmerom peče me misel v srci! Jaz sem prokleta!“

„Strašno!“ zamrmra Rouvenat.

katerih pa sama nima preobilo, poslati v Kitajsko, ker se Kitajci brez evropskih poveljnikov pač ne morejo vojskovati proti Rusom. Z jedno besedo: z angleško-kitajsko zvezo ni prestrašila Angleška Rusije in je tudi ne bode. Obe državi potrebuje mir, kar tudi sami uvidevata, zato se ni bati vojske.

Angleška ima zopet mnogo opraviti doma in v Irski z razmerami med zemljiškimi posestniki in najemniki. V vasi Mulmavat v grofiji Kilneky napala je nad dva tisoč oseb broječa razjarjena množica napala sto policijskih agentov, kateri so hoteli najemnika odstraniti z zemljišča, ker ni plačal najemnine. Policija je morala z orožjem napraviti red; na obeh straneh bilo je več oseb ranjenih.

Irski strankarski vodja Parnell imel je dne 25. t. m. v Dublinu nagovor do članov irske narodne lige; v nagovoru je poudarjal, da bode narodna stvar zmagala, naj ima državno krmilo v rokah ta ali ona stranka. Če bode irska stranka umela prav porabiti svojo zmago, ugodila bode gotovo vlada njeni želji.

O položaji v Kartumu se poroča, da se je med tamošnjimi vodji unela nesloga. Pred kratkim vršil se je v Kartumu boj med dvema si nasprotnima strankama, v katerem je baje pal Mahdijev naslednik, Abdullah-el-Taishi, in emir iz Berbera.

Dopisi.

Iz Rudolfovega, 27. avgusta. (Izv. dop.) Nek profesor na tukajšnji gimnaziji ima menda nalogo, ker mu izid dolenjskih volitev ne ugaja, porabiti šolske počitnice v to, da v dolgih, strupenih dopisih v „Slov. Narodu“ natolcuje obče čislane in značajne moze; namreč moze, brez katerih se nikako narodno življenje v Rudolfovem misliti ne more. Dopisnik ni prijatelj elegantnega rapirja, ampak z gnojnimi vilami meče na merodajne moze blato, misle si: „Le dajmo jih.“

Kakor se sluti iz dopisov, dopisnik menda ne vé, kaj dela in kake posledice zna s pritrkavanjem „njegovih volilnih resnic“ provzročiti naši narodni ideji. Izvolitev gospoda Šukljeja mesto njegovega zaščitnika v „zadregi“ gospoda Margherija, ne dá dopisniku miru, krivi se v epilepsiji in zaletava se danes v enega, jutri zopet v drugega moža, in sicer v moze, kateri so žrtvovali zdravje, čas in denar, z eno besedo, vsej naši narodni reči.

Ko bi dopisnik bil tedaj mož, brez katerega se pogubé vsi novomeški Slovenci, ko bi bil on res duša vsega tukajšnjega narodnega podjetja ali vsaj bil kaka veljavna oseba — verjemite nam, molčali bi in potrpeali. Ali ker zamán iščemo dopisnikove zasluge za naš narodni razvoj — bodi si pri „Narodnem Domu“ ali kakem drugem podjetju — ne trpimo več, da bi nam tak človek sejal seme nepotrebnega razpora.

Protestujemo tedaj zoper to, da se vseda oseba, katera je manj storila za tukajšnji narodni

„Ko nisem imela več denarja,“ nadaljuje Lucila, „morala sem misliti na to, da zaslužim kaj sebi in svojemu otroku. Delala sem. Moje roke so se temu privadile. Brala sem, enako drugim ženam tistega kraja, leciján na travnikih in drevesne skorije po gozdih.“

Rouvenat prime njeni roki, ki nista bili več nežni in beli, kakor nekdanj, ter obsiplja ji s poljubi.

20.

Trenutek obmolčavši, nadaljuje Lucila: „Dosta se ne zasluži s tem delom; vender živi pri tem, kdor se z malim zadovolji. Vsak teden sem déla na stran nekaj krajcarjev, katere sem si prištedila na ustih. Koliko neprovidnih malih troškov je pri otrocih! — In tako Pierre, tako sem živela, kako češče sem mislila na pristavo seuillonsko, kako britko sem objokovala očeta dragega mi sinčka! Edino veselje, katero sem si privoščevala v teh petih letih, bilo je to, da sem prebirala te stare knjige, katere so bile v vasi in koje so mi radi posojevali. Ker so ljudje vedeli, da rada berem, donašale so mi kmalu ženice v vasi

razvoj, ko najslabeyši novomeški zakrpani črevljar — na sodni stol in diktira možem, brez katerih je naš naroden obstoj nemogoč. Protestujemo, da bi se blatili možje, katerim se ne more očitati, da so narodnjaki samo v krčmi, ampak oni so narodnjaki tudi tam, kjer jih naš narod potrebuje.

Brez miru ni mogoč naš razvoj, recimo tedaj ljudem, kateri ne delajo drugega nego pritrukujejo primojdušno na prsi, nategujejo ušesa in krivično kritikujejo najmanjšo narodno reč: Apage!

To naj zadostuje! Preveč se nam uže gujusi to hudobno žurnalistično (?) sikanje v „Slov. Narodu“! Maščevalo pa se bode to nevredno počenjanje prej ali slej nad „Narodovo“ stranko samo.

Razne vesti.

— (Dragi kožuhi.) Najdražji kožuh sveta je baje oni, katerega je vojvodinja Edinburška podedovala po svoji materi. Ceni se na dvanajst tisoč funtov šterlingov. Blizo toliko vreden je tudi kožuh, ki ga ima ruska cesarica. Adelina Patti ima obleko, pri kateri samo kožuhovina stane 200 000 frankov. Za kožuh mis Eveline Mackay, sedanje kneginje Collonna, kateri je sešit iz najlepših koščekov izrezanih iz 10 000 kožic črnih lesic, dal je nje oče šestnajst tisoč dolarjev.

— (Novo zlato) našli so na otoku Bömmelö na Norveškem. Kakor so se izjavili izvedenci, to zlato ni nič slabše, kakor ono, ki se dobiva v Kaliforniji in ob Uralu. Sestavila se je uže posebna družba, ki bode kopala za zlato.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Gospod deželni predsednik imenoval je okrajnega zdravnika druge vrste dr. Frana Zupanca c. kr. zdravniškim koncepistom pri deželni vladi. Potem c. kr. zdravstvenega asistenta dr. Ignacija Jelovška c. kr. okrajnim zdravnikom druge vrste v Radovljici in praktičnega zdravnika dr. Josipa Krsnika zdravniškim asistentom s službeno udelitvijo na Krškem.

— (Grozna nevihta) razsajala je minolo soboto v Ljubljani, osebno hudo pa v nje bližnji in dalnji okolici. Najhuje divjal je vihar po močvirji okolo 8. ure dopoldne. Vihar napravil je obilo škode na poslopjih, na vrtovih in po polji. Posebno hudo zadete so vasi Lipe, Laverca, Vrhnika in Zadobrova. Nad petdeset kozolcev vrgel je tam vihar na tla; v njih spravljeno žito in mrvo pa je razmetal daleč na okolo. Jeden sam posestnik v Lipah ima baje škode več sto goldinarjev. Ob cestah in po vrtovih polomljena, da, celó izruvana ležijo drevesa; telegrafski koli leže na tleh in pretrgana je telegrafska žica. — Na Vrhniku in v okolici leži mnogo kozolcev podrtih in marsikateri hiši odnesel je vihar streho; jagnjedi in sadna drevesa ležijo izruvana. Obili dež spremenil je prostor ob stari vrhniški cesti v jezero. Tudi strela zahtevala je svoje žrtve; udarila je v kozolec g. Josipa Telbana iz Dol ter ga unela; pogorel je z vsemi v njem nahajajočimi se polj-

vsak tiskan list, ki jim je prišel v roke; skoro vselej so bili ti listi stari časopisi, kateri so kupjeni bili v mestu ali pa slučajno puščeni v vasi. Kar berem nekega dne v časniku, uže več mesecev starem, z nemalo osupelostjo in grozo poročilo o dogodku Jean Renaudovem pred asisi v Haute-Saone. Razumela sem takoj vse: da ne bi iskali pravega krivca, trpel je Jean Renaud radovoljno, da so njega zatožili kot morilca! Da bi rešil mojega očeta, dal se je sam obsoditi! To je junaštvo, darovati samega sebe!... Jokajoč sem pala na kolena ter cel dan premolila zanj. In mislila sem na ubogo, ubogo Geneviève. Pierre, kaj li je iz nje?“

„Geneviève je umrla,“ odgovori Pierre.

Lucila zastoče ter nagne glavo.

„In to vse radi mene!“ zamrmra tožno. „O Pierre, vidite pač, da prekletstvo me obtežuje!... In nje otrok?“

„To je malo, ljubko dekletce; živi na pristavi. Vaš oče, Lucila, odgaja otroka ter bode skrbel za njega prihodnost.“

(Dalje prihodnjič.)

skimi pridelki vred. — Huda godila se je ljudem, katere je ujela nevihta na prostem, ko so peljali razne stvari na prodaj v Ljubljano. Vihar prevrnil je mnogim kmetom vozove s konji vred v globoko z vodo napolnjeni obcestni jarek; le z velikim trudom so jih mogli zopet izvleči. Posestniku Jeretu, kateri je šel z dvema vozovoma v Ljubljano, prevrnil ja je vihar v jarek s konji vred; ker ni bilo takoj pomoči, poginil je jeden konj v vodi. — Neki deklici, ki je nesla kokoši v košarici na prodaj v Ljubljano, iztrgal je močan vihar torbico ter jo odnesel — kam? ni je našla. Da si bode marsikdo moral omisliti novo pokrivalo, ker mu je vihar odnesel staro, skoro omenjati ne treba. — Vsled obilega deževja narastla je zeló Ljubljana in najbrže nastane na močvirji povodenj ter uniči se zunaj še nahajajoče poljske pridelke. — Dež lil je v soboto skoro ves dan, včeraj z malimi presledki, sinoči bila je zopet nevihta in danes zopet neizmerno dežuje. — Tudi od drugih krajev dohajajo nam poročila o jednaki hudi uri; posebno grozna pa je bila v vipavski dolini nevihta, o kateri poročamo natančneje jutri.

— (Novo Mesto dobi — garnizijo.) Iz verodostojnega vira se nam poroča, da je vojno ministerstvo vendar uslišalo dolgo gojeno željo Novomeščanov, po koroških manévrih premesti se namreč tja iz Kopra 20. bataljon lovcev.

— (Šolstvo.) Iz „Četrtega letnega poročila meščanske šole v Krškem koncem šolskega leta 1884/85“ posnemljemo, da je I. razred obiskavalo 24 učencev, II. razred 15 učencev in III. razred 9 učencev; iz I. razreda pa so med letom izstopili 3, iz II. 2 in iz III. razreda 3 učenci, tako da je koncem leta ostalo na vsem zavodu 40 učencev. Poučevali so na tej šoli gg. Ivan Lapajne, šolski ravnatelj, in okr. šolski nadzornik; Josip Bezljaj, meščanski učitelj; Ferdo Seidl, prov. meščanski učitelj in izprašan gimnazijski učitelj; Ivan Knavs, mestni vikarij, in Jarnej Ravnikar, ljudski učitelj. Letnemu poročilu pridejan je spis: „Kako se črteži (plani) delajo?“ S podobami razlaga J. B.

(Iz Kostanjevice) se nam z dné 28. t. m. poroča: Včeraj je krški gosp. okrajni glavar razdeljeval tukaj milodare posestnikom kostanjeviške, svetokriške in cerkljanske občine, katerim je toča polje in vinograde poškodovala. Kostanjeviška občina je bila od toče najmanj zadeta; le posestva, posebno vinogradi ob meji svetokriške občine so bili poškodovani, zato je naša občina dobila od cesarskega in deželnega daru najmanj. Skrbelo pa je naše županstvo, da se je denar saj pravično, kolikor mogoče v zmislu ukaza slavne c. kr. deželne vlade od 25. julija, št. 1941, razdelil. Iz svetokriške občine pa dohajajo pritožbe v tej zadevi. — Morda bi bilo o takih prilikah bolje, da bi se z darovanjem denarjem poravnali bednim stanovnikom davki; skoro da bi podpora bolje zaleгла. Take glasove smo čuli.

— (Na prvem slovenskem otroškem vrtu v Gorici,) kateri se otvori zopet dne 1. septembra t. l., imenovana je učiteljico gospdč. Justina Micchelli iz Trsta. — S 1. oktobrom odpre se tudi privatna dekliška šola za deklice 1. in 2. skupine Učiteljica na tej privatni šoli bode gđč. Viljelmína Franko, do zdaj podučiteljica v Solkanu. Kakor se razvida, se Goričani gibljejo. Kaj pa naše ljubljansko otroško zabavišče.

— (Gad upičil.) Iz postojinskega okraja se nam poroča: Dne 23. t. m. nabiral je štiriletni Josip Vadno iz Rakitnika lešnike. Pri tem piči ga gad v levo nogo, vsled česar je dan pozneje umrl.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 31. avgusta. Somenj semenskih žit se je danes otvoril. Glavni tajnik sadne borze je poročal, da bode Avstro-Ogerska mogla poslati v inozemstvo šest milijonov meterskih centov pšenice in 3½ miliona meterskih centov ječmena; rži in ovsa se najbrže ne bode moglo poslati v inozemstvo.

Plzno, 31. avgusta. Cesar vsprejel je včeraj dvorne dostojanstvenike, duhovščino, častnike, mestni zastop, okrajni zastop, uradnike, zastopnike izraelske občine; obiskal je razna industrijska poslopja; povsodi so ga navdušeno pozdravljali.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Slavnostni sprevod bil je velikansk. Udeležilo se ga je okolo 2500 rudarjev; krasne so bile skupine vrtarjev s palmovimi vejami, na vozeh s cveticami okrašenih. „Flora“ izročila je cesarju šopek cvetic, katere je izvolil sprejeti. Krasna bila je tudi skupina pivovarjev na dveh vozeh; na vsakem vozu stal je Gambrinus ter napival vladarju. Navdušenje bilo je neizmerno. Cesar udeležil se je cerkvenega zadušnega opravila po srbskem generalu Andelkoviči.

Bordeaux, 31. avgusta. Ferry razvijal je svoj program; izrekel se je proti reviziji ustave, proti odpravi verskega budgeta; izrekel se je, naj se skonča kolonijalna politika in spoštujejo naj se pravice drugih narodov.

Madrid, 30. avgusta. „Liberal“ in „Union“ zagotavljata, da je v Madrid došla uradna depeša, da so španske vojne ladije si otok Yap in skupino Pelew vlastile, a našle niso nobene nemške ladije ni nemškega prapora. Ta vest je vzbudila v Madridu veliko zadovoljnost. — Protinemški pojavi se v Španiji ponavljajo. Oni v Barceloni so važni. Med vojaki se je pričela subskripcija, da se pomorstvu ponudi jedna ladija. Slušatelji vseučilišča v Sevilli obrnili so se do glavnega kapitana v Andaluziji s prošnjo, naj bi jih sprejel kot prostovoljce proti Nemčiji.

Madrid, 29. avgusta. Včeraj umrlo je v vsej Španiji 3529 oseb za kolero, obolelo pa 1230 oseb. Iz nekaterih provincij pa vendar še ni poročil.

Carigrad, 29. avgusta. Sir H. Drummond Welff izročil je danes pri slovesni avdijenci sultanu poverilo.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 31. avgusta.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82-85
„ „ „ „ srebro	83-35
Zlata renta	109-—
5% avstr. renta	99-95
Delnice narodne banke	869-—
Kreditne delnice	288-30
London 10 lir sterling	124-50
20 frankovec	9-88
Cekini c. kr.	5-89
100 drž. mark	61-10

Tržne cene.

V Ljubljani, 29. avgusta.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 2 kr., domače 6 gld. 34 kr.; reš 5 gld. 36 kr.; ječmen 4 gld. 39 kr.; oves 2 gld. 76 kr.; ajda 4 gld. 71 kr.; proso 5 gld. 36 kr.; turšica 5 gld. 40 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 77 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 82 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 2½ kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 54 kr., svinjsko 66 kr., drobniško po 34 kr., — Piške po 40 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 60 kr., slame 1 gld. 69 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 40 kr.; mehkih 5 gld. 20 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišču) 24 gld., belo 20 gld.

Umrli so:

Dne 30. avgusta. Ana Železnikar, hišniška hči, 1 dan, Florijanske ulice št. 48, življenjska slabost.

V civilni bolnici:

Dne 29. avgusta. Franciška Vrinšek, delavka, 23 l., pljučna tuberkuloza.

Srečke

z dné 29. avgusta.

Trst: 34 41 65 17 28.

Linec: 5 36 87 48 49.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
29. avg.	7. zjutraj	729.09	16.8	vzh. sl.	obl.	63.10 dež
	2. pop.	729.39	16.4	zpd. sl.	dež	
	9. zvečer	728.29	16.4	bzv.	obl.	
30. avg.	7. zjutraj	726.54	20.6	ijzpd. sl.	obl.	20.90 dež
	2. pop.	727.26	19.2	jzpd. sl.	dež	
	9. zvečer	728.76	16.8	bzv.	jasno	

Dobro ohranjeno

(129)

specerijsko opravo

želi nekdo kupiti s posredovanjem opravništva tega lista.

Poddružnica c. kr. priv. avstr. kreditnega zavóda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

v bankovcih	
za 4 dni odpovedbe	3¼ od sto
» 8 »	3½ » »
» 30 »	3¾ » »

v Napoleondorih	
30dnevna odpoved	3 od sto
3mesečna »	3½ » »
6 »	3¾ » »

Oddelek za giro

v bankovcih 2½ proc. obresti za vsako vsoto, v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Inmost, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez troškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/8 proc. provizije.

Posojila

na poroštevna pooblastila (warrants), pogoji po dogovoru;

proti dovoljenemu kreditu v Londonu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestj na leto do svote 1000 gld.,

za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36—20

V Trstu dné 1. oktobra 1883.

Moje takó priljubljeno, ne prozorno, ampak istinito vsebinsko, povsodi kot izborno priznano

univerzalno glicerín-milo

priporočam vsakemu kot najnežnejšo in zdravijo kožo ugajajoče umivalno milo. Isto odpravlja pri daljši porabi vse pege, kožne izpuške, preveliko kožino rudečico in podeljuje isti sploh največjo nežnost in čisto belino; komad stane 10 kr., 14 in 20 kr. — Neobhodno potrebno za umivanje otrok. Samo pristno iz tovarne (49) 20—14

H. P. Beyschlag-a v Avgšpurku.

Jedina zaloga v Ljubljani pri

K. Karingerji Mestni trg šte. 8.

V našem založništvu je izišel na svitlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Predpasniki

neprekosljivo

največja zaloga

vsake oblike, velikosti in kakovosti prodajejo se po 25 kr. in više (47) 15

pri J. C. Hamannu.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.